

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

עקב

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ב
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק“
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה
שנת הקהל

לזכרון

כ"ק הרה"ג והרה"ח ומקובל רב פעלים

לתורה ולמצות ורבים השיב מעון

ר' לוי יצחק ז"ל

שניאורסאהן

אביו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

אשר נאסר והגלה על עבודתו

בהחזקת והפצת היהדות

ונפטר בגלות

ביום כ"ף לחודש מנחם אב

שנת ה'תש"ד

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

עקב

א. פרשת השבוע – פר' עקב – היא אחת מ"שבעה דנחמתא", בהן לא רק תוכן ההפטרות הוא נחמה, כי אם גם תוכן פרשיות הקריאה. הרי כל הפטרה (רובן) היא מעין הפרשה, ומאחר שההפטרה דנה בנחמת הגאולה יש להניח שגם הפרשה דנה בגאולה. לאמתו של דבר עוסקת התורה כולה בגאולה. שכן "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה"¹, על-ידי העסק בתורה משתחררת הנשמה מגלות הגוף ונפש הבהמית, ומתוך כך משתחרר גם הגוף מן הגלות כפשוטה. ברם, בכל התורה נידונים ענינים שונים, ועל ידם באה גאולה, ואילו בפרשיות "שבעה דנחמתא" נידונית הגאולה עצמה.

הרי שרויים אנו עתה בגלות. כדי להסביר את ענין הגאולה מוסברת תחלה הגלות וסיבת הגלות, ועם ידיעת סיבת הגלות באה ידיעת הדרך לתיקון הדבר, וכשהסיבה באה על תיקונה באה גם התוצאה על תיקונה, וכך מגיעה הגאולה.

כדוגמת חולה בגשמיות: כשהוא יודע שהוא חולה, ואף יודע במה מתבטאת המחלה – הולך הוא לרופא, שכן יודע הוא שהוא חולה, הוא יודע להסביר לרופא, שכן יודע הוא במה מתבטאת מחלתו, וכך יודע הרופא איזו תרופה לתת, ולרפא אותו ע"י כן.

עצם ידיעתו של החולה שהוא חולה וידיעתו במה מתבטאת מחלתו – הידיעה עצמה מהוה מחצית הרפואה, ועתידה היא, בהמשך הזמן, להביא את מחציתה השניה של הרפואה, עד שהחולה יבריא לגמרי.

בידיעת והסברת ענין הגלות וסיבתה – מתחילה הגאולה, שכן ידיעת מהות הגלות מביאה לחיפוש דרכים לריפוייה ולצאת ממנה אל ארץ טובה ורחבה.

ב. בטרם נכנסו בני ישראל לארץ טובה ורחבה (לראשונה) עברו מדבר גדול, ואז יצאו מן המדבר ובאו לארץ ישראל. "מעשה אבות סימן לבנים": סיפור התורה על המדבר בו נמצאו בני ישראל עובר לכניסתם לארץ ישראל – מהוה סימן לבנים, שגם הגלות בה אנו שרויים כיום דומה למדבר בו היו שרויים בני ישראל אז.

עם ידיעתנו על המדבר בו נמצאו אז בני ישראל, שהיא, כאמור, גם ידיעה על הגלות בה נמצאים אנו עתה – נדע כיצד ובמה לרפא את הגלות.

בפרשת השבוע, כאחת משבעה דנחמתא, מתואר אותו מדבר. הכתוב מציין את המדבר: "במדבר הגדול והגורא, נחש, שרף ועקרב, וצמאון אשר אין מים"². כאן פרטים שונים אודות המדבר, וגם אודות הגלות הנוכחית, וכפי שהוסבר לעיל, מהווה פירוט תנאי הגלות מעין נחמה, שכן בידיעתם נדע את אשר עלינו לרפא, כדי לצאת מן הגלות אל ארץ טובה ורחבה.

ג. המושג "מדבר" מציין מקום שאינו מושב אדם. "המדבר הגדול" – הוא, איפוא, כשהחלק הבלתי מיושב גדול ממקום מושב בני אדם.

(2) דברים ח, טו.

(3) חלק תורה שבכתב וישב סוף הדרוש צאן יוסף ובכמה מקומות. גם בספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי חלק ב פרק לג ועוד.

(1) אבות פרק ו משנה ב.

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א

ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משגיח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

עושה בעולם) ה' צריך הקב"ה כבר מזמן להביא את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (כנ"ל), ובפרט בשנה זו, שלפי כל החשבונות והסימנים היא השנה שמלך המשיח נגלה בו⁴ (כמדובר כמ"פ בחדשים האחרונים),

... מקבל יהודי (במקום וזמן זה) את הכחות הגדולים ביותר ויש לו גם זכות ואחריות גדולה ביותר לבקש ולצעוק להקב"ה: "עד מתי!?!..."

* * *

כיון שכבר סיימנו את כל הענינים ד"מעשינו ועבודתינו"⁵, ובמילא צועקים ותובעים "עד מתי" (כמדובר לעיל) – נשאלת מיד השאלה המרעישה: כיון שכבר נפעלו כל הענינים – כיצד יתכן, שמשיח צדקנו עדיין לא בא?!...!

להביא את 770 הביתה!
 כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
 יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

"אדם" מוסב לבני ישראל: "אתם קרוים אדם", וכפי שהשלי"ה מסביר³ "אדם" מלשון: אדמה לעליון. בני ישראל דומים לאדם העליון שעל הכסא.

– "המדבר הגדול", החלק הבלתי מיושב באדם גדול מן החלק המיושב באדם, כפי שנאמר⁴: "כי אתם המעט מכל העמים", בני ישראל מהווים המיעוט באומות. גם בבני ישראל עצמם הרי היהודים שומרי התורה והמצוות כפי הראוי – אינם מהווים, לעת עתה ולפי שעה, הרוב.

המלה הראשונה בה מציין הכתוב את הגלות היא: המדבר-הגדול. הגורם הראשון, השלב הראשון של הירידה, בו מתחילה הגלות – היא העובדה שמחשיבים את העולם שמסביב לגדול. רואים את ה"שוב" – יהודים ויהדות – כשטח מועט, ואת העולם שמסביב, את מדבר העמים, לשטח גדול, לגוף יותר גדול מן היהודים.

לאמתו של דבר אין כל גוף שבעולם מסוגל לשלוט על יהודים. אדרבה: הכל בטל לגבי בני ישראל, כאמור בהפטרות השבוע: והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך, וכמאמר הגמרא⁵ לפסוק⁶: "וראו כל עמי הארץ גו' ויראו ממך" – "אלו תפילין שבראש". כשעל הראש ישנו ל"שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד", כשהשכל מוקף בידיעה שהקב"ה הוא השליט היחיד על העולם כולו – הרי "וראו כל עמי הארץ – ויראו ממך", הכל בטל לגבי זה. אבל, כשאדם עורך חישוב של "המדבר הגדול" ומייחס חשיבות לעולם, כשהוא טוען שהעולם גדול ואילו הוא קטן – הרי שואל הוא ממילא: "מי יקום יעקב כי קטן הוא".

עצם השאלה, מתן החשיבות לעולם, יוצר את הגלות, את ההעלם וההסתר, את האפשרות שהעולם ישלוט עליו. זו ראשית הגלות.

אך כשאדם זוכר ש"אתה בחרתנו מכל העמים כו' ורוממתנו" – אינו מתרשם מאיש, בידעו שבני ישראל הם מורמים מן הכל, ולא קיימת לדידו גלות. הקב"ה נותן לו פרנסתו, באפשרותו לנהל את התעסקותו לפי דרכי התורה ונשאר לו פנאי לקביעת עתים לתורה. **ד.** מהחזקת העולם ל"מדבר גדול" – עלולה להסתעף ירידה נוספת: לא "מדבר גדול" בלבד, כי אם גם – "והנורא".

מובנו של "גדול" הוא שהלה גדול ממנו, אבל מציאות בפני עצמה של מיעוט, לפחות, מהוה גם הוא. "נורא" – פירושו שהוא ירא מן הלה, משום שהוא סובר שיש לו שליטה וממשלה עליו.

– כשהוא מחשיב את העולם ל"גדול" בלבד – הריהו מתרשם מן העולם רק בשעה שהוא בא במגע עם העולם ועם עניניו, משום שהוא מכיר בגדולתו, ואילו כשהוא נמצא בד' אמותיו הוא מחזיק את עצמו איתן.

ברם, כשהוא רואה את העולם כ"מדבר גדול ונורא" – הרי גם כשהוא שרוי בד' אמותיו, כשהוא נמצא בבית-הכנסת, בישיבה או בביתו, אף אז ירא הוא מן העולם, מפחד הוא לקיים תורה ומצוות בגלוי, הוא חושש שמא ידע העולם מזה, ומה יאמרו הגויים?

ה. מכאן עלולה לבוא ירידה נוספת: "נחש".

בספר ערכי הכינויים⁷ נאמר ש"נחש" – ארסו חס", ומשמעות הדבר כאן שהאדם מתחיל להתלהב בהתלהבות חוס העולם, ומתוך שהוא

4 דברים ז, ו.
 5 ברכות ו, א.
 6 דברים כח, י"ד.

7 לבעל המחבר ספר סדר הדורות מע' נחש.

... באַקומט אַ איד (במקום וזמן זה) די גרעסטע כחות און ער האָט אויך דעם גרעסטן זכות און אחריות צו בעטן און שרייען צו דעם אויבערשטן: „עד מתי“?!...!

* * *

וויבאַלד אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע ענינים פון „מעשינו ועבודתינו“⁵, ובמילא שרייעט מען און מ'מאַנט „עד מתי“ (כמדובר לעיל) – שטעלט זיך גלייך די שטורעם/דיקע פראַגע: וויבאַלד אַז מען האָט שוין אָפּגעטאַן אַלע ענינים – איז ווי קומט עס, אַז משיח צדקנו איז נאָך ניט געקומען?!...!

(משיחות ש"פ עקב, כ"ג מנחם-אב, מבה"ח אלול תנש"א)

(5 ראה תניא רפ"ז.)

ענין שהזמן גרמא – הגאולה האמיתית והשלימה, כמדובר כמ"פ ובפרט לאחרונה, שכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא"¹, וע"פ כל הסימנים הרי "הנה זה (משיח) בא"², לכן עסוקים כל הזמן במחשבה ודיבור אודות הגאולה, ומחפשים לקשר את כל הענינים דזמן זה עם הגאולה, והעבודה דבנ"י היא למהר את הגאולה.

... מדובר כמ"פ, שכ"ק מו"ח אדמו"ר העיד והודיע, שכבר גמרו את כל הענינים, וגמרו גם "לצחצח את הכפתורים", והדבר היחידי שנשאר הוא – תנועה אחת של הקב"ה שיוציא את בני ישראל מהגלות ויביאם אל ארץ הקודש... ולכן מבקשים וצועקים יהודים עוה"פ ועוה"פ – ועכשיו עוד יותר בתוקף מפעם – „עד מתי“?!...!

... ליהודי יש בכחו לעורר את עצמו ולעורר יהודים אחרים, ובעיקר לעורר כביכול את הקב"ה – ש"בואו ונחשוב חשבוננו של עולם"³: לפי כל החשבונות (שהקב"ה הראה בתורתו ובהניסים שהוא

– מן "המדבר הגדול", מן העובדה שהוא מחשיב את המדבר – העולם, ודבר זה מהוה השלב הראשון בכל הירידות עד: "צמאון אשר אין מים".

מזה מובן שכדי לתקן את כל הירידות יש לתקן תחלה את הסבה הראשונה, להתאזר בתוקף ביהדות ולזכור ש"אתה בחרתנו מכל העמים ורוממתנו".

אז נפטרים מן הגלות והולכים אל ארץ טובה ורחבה, ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו.

1. כך יובן האמור בגמרא¹¹: "נחש כרוך על עקבו – לא יפסיק, עקרב כרוך על עקבו – יפסיק".

כשאדם עומד בתפלתו ולפתע תוקף אותו חום העולם – "נחש כרוך על עקבו" – הרי אף שאין הדבר טוב, לא יפסיק בכל זאת ועליו להמשיך בתפלתו. מאחר שיש לו חיוניות – יהפוך, בסופו של דבר, אותה לקדושה.

– "עקרב כרוך על עקבו", כשבעיצומה של תפלתו תוקפת אותו קרירות, אף שהיא רק על עקבו, העקרב שארסו קר עדיין לא תקף את המוח ואת הלב, כי אם את העקביים בלבד – יפסיק מתפלתו. אם באמצע תפלתו עלולה לתקוף אותו קרירות, העדר חיוניות, יש בדבר משום הוכחה שכל סדר עבודתו לקוי, ולכן עליו להפסיק סדר זה של עבודת ה', ולהתמסר לסדר חדש של עבודת ה', עבודה בחיוניות – הבאה מלימוד פנימיות התורה, אילנא דחיי.

(משיחות ש"פ עקב, כ' מנ"א, תשט"ז)

נתון בהתלהבות העולם – מתמעטת התלהבותו בקדושה.

ומכאן – ירידה גדולה יותר: "שרף". התלהבותו לעולם גוברת במדה כזו עד שלא זו בלבד שהיא ממעטת את התלהבותו לקדושה, אלא שהיא אף שורפת לגמרי את התלהבות הקדושה.

ומזו – ירידה גדולה ממנה: "עקרב". על עקרב נאמר ב"ערכי הכינויים"⁸ ש"ארסו – קר".

דבר זה גרוע מנחש ושרף, שכן כשיש לאדם חום והתלהבות, למרות שהיא לעניני העולם, משמש הדבר הוכחה לחיוניות והתלהבות של קדושה. ברם, כשהוא קר, דבר המשמש סימן להיפוכם של חיים, גרוע הוא פי כמה. וכדוגמת גריעותו של עז לגבי שור נגח⁹.

מכאן עלולה להסתעף ירידה גדולה הימנה: צמאון אשר אין מים. אפילו כשמלמעלה מעוררים אותו, באמצעות בת-קול וכדומה, כמוסבר בתורת החסידות, עד שמתעורר בו צמאון – גם אז "אין מים", "מים – זו תורה"¹⁰. אין הוא יודע למה הוא צמא, כיון שהתרחק כל כך עד שאין לו כל שייכות ואינו יודע מכל מציאות של קדושה. ממה מתחיל כל זה?

8 שם.
9 ראה קונטרס התפלה פרק ת.
10 בבא קמא יז, א ושם נסמן (בשינוי לשון).

הוספה בשורת הגאולה

לה.

הוספות / עקב

בשייכות להנאמר בפרשתנו (יא, יג) ולעבדו בכל לבבכם שארז"ל (תענית ב, א) "זו תפלה" – מדפיסים
אנו בזה כמה מכתבים המדברים בענין התפלה, נוסחה ודיני'. המו"ל.

... והרי ידועים דברי רז"ל בהנוגע לתפלה, שזהו דברים העומדים ברומו של עולם (ברכות
ו, ב), שמוזה מובן וגם פשוט חשיבתו של כל פרט ופרט בזה. וביחוד ע"פ דיוקן של פירש"י
על אתר בכוננת רומו של עולם – שעולה למעלה. וכמובן ג"כ ממה שראשוני הראשונים דייקו
בכל עניני תפלה ועד לתיבה, וכאמרם – שהיו שוקלין וסופרין מספר מנין תיבות התפלות
והברכות (טור סי' קיג).

וכידוע גם מרבנו הזקן בעל התניא והשו"ע, אשר מנה לעצמו זכות מיוחדת – מה שביירר
וקבע נוסח התפלה בסידורו. ומסופר בפי חסידים אשר בבירורו נוסח התפלה – ה' לפניו וצירפה
מששים סידורים.

וגדל עוד יותר ערך ציוני מקורות לעניני התפלה בתקופתנו זו, כיון שהמובא בברכות שם,
שבנ"א מזוללים בהם – נתרבה הזולול בדורנו דור יתום, ועושה בנוסחאות התפלה כרצונו,
משנה מקצר ומדלג, ופשיטא שמתקן תפלות חדשות אשר לא שערום דוגמתם אבותינו ואבות
אבותינו,

בהיפך ממה שהוזהרנו בתוקף ובהחלט במקרא מפורש: אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר
להוציא דבר לפני האלקים וגו' (קהלת ה, א). יעוין שם בפירוש הראב"ע שהאריך בזה. והודיע
הרח"ו בשם מורו הוא הארז"ל בהנוגע אפילו לפיזטים ולפוזמונים, שאישרו רק אלה "שנתקנו
ע"ד האמת רק אלה האחרונים שלא ידעו דרך קבלה אינם יודעים מה שהם אומרים וטועים בסדר
דבורם בלא ידיעה כלל" (פע"ח שער א' בתחלתו).

... והעיקר אשר גם זה יביאם לתכלית המכוון – להתבוננות קודם התפלה, וכמצווה עלינו:
וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים. והרי פסק דין מפורש הוא: יחשוב קודם התפלה
(ז.א. לכל הפחות שלש פעמים ביום חול, וד' פעמים בשבת ויו"ט! – הכותב) מרוממות הא"ל
יתעלה ובשפלות האדם ויסיר כל תענוגי האדם מלבו (שו"ע או"ח ריש סי' צ"ח). ומיוסד הדין
על דבר משנה: אין עומדין להתפלל אלא כו',

ואו ודאי אשר בעת התפלה והתפלה עצמה תהי' מתאימה לענינה, ובלשון רש"י, כנ"ל –
תעלה למעלה...

(ממוכ' ט' שבט תשי"ח)

ענין שהזמן גרמא – די גאולה האמיתית והשלימה, כמדובר כמ"פ
ובפרט לאחרונה, וויבאלד אַז "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹, און לויט אַלע
סימנים איז "הנה זה (משיח) בא"², דעריבער האַלט מען אין איין טראַכטן
און רעדן וועגן דער גאולה, און מ'זוכט צו פאַרבינדן אַלע ענינים פון דעם
זמן מיט דער גאולה, און די עבודה פון אידן איז צו ממחר זיין די גאולה.

. . . מדובר כמ"פ, אַז כ"ק מו"ח אדמו"ר האַט מעיד געווען און
מודיע געווען, אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע ענינים, פאַרענדיקט
אויך דעם "צופוצן די קנעפלעך", און די איינציקע זאַך וואָס איז
געבליבן איז – די תנועה אחת פון דעם אויבערשטן ער זאָל אַרויסנעמען
אידן פון גלות און זיי ברענגען אין ארץ הקודש... און דעריבער בעטן
און שרייען אידן נאַכאַמאָל און ווידעראַמאָל – און איצטער נאַכמער
בתוקף ווי אַמאָל – "עד מתי"?!...

. . . אַ איד האָט כּכּה צו מעורר זיין זיך און מעורר זיין אַנדערע
אידן, און בעיקר מעורר זיין כביכול דעם אויבערשטן – אַז "בואו
ונחשוב חשבוננו של עולם"³: לויט אַלע חשבונות (וואָס דער
אויבערשטער האָט אָנגעוויזן בתורתו און אין די נסים וואָס ער מאַכט
אין דער וועלט) האָט דער אויבערשטער שוין פון לאַנג געדאַרפט
ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (כנ"ל), ובפרט
בשנה זו, וואָס לויט אַלע חשבונות וסימנים איז דאָס די "שנה שמלך
המשיח נגלה בו"⁴ (כמדובר כמ"פ בחדשים האחרונים),

(1) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים וכו'. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 394.

(2) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

(3) ל' חז"ל – ב"ב עה, ב.

(4) יל"ש ישע"י רמז תצט.

ב

... במ"ש אודות שישנם חסידים (ובטח כוונתו לאלו הלומדים ומתנהגים בחסידות, לא לסתם הקוראים א"ע חסידים) מאחרים זמן ק"ש ותפלה וכו' מפני התבוננות שקודם התפלה וכו'.

הנה טעמים ונימוקים מבוואר בכ"מ שהוא מפני ההכנה לתפלה, ולא כל האנשים שוים לאורך זמן הנצרך להכנה בזה מתאים לתכונת נפשם, אף שכל האנשים מחוייבים בהכנה זו, וכדבר משנה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, והובא הלכה למעשה באו"ח סי' צ"ב ס"ב בהגהה, ובהכנה זונכללה ג"כ טהרת הגוף, אשר אף שבטלוח לטבילתא דעזרא, הוא רק שבטלוחו להחיוב, אבל טהרת הגוף מועילה ביחוד לתפלה. וכמואמר מרב האי גאון ועוד ונתבאר ע"פ חסידות בלקוטי תורה לרבנו הזקן פ' תבוא נ"ג א'.

וכך מהדרך דשאלות קושיות ופרכות, בה בשעה שיש למלאות הזמן ולנצלו בלימוד, ובפרט כלך מקושיות על הנהגות של אחרים, והרי בידו לקום השכם בבוקר ולהיכון בכל הענינים האמורים – באופן שיוכל לקיים ק"ש ותפלה בזמנה. ואם הזמן אינו – הרי יכול לקום לפני זמן השכמה, ומי בידו מעכב...

(ממכ' ה' אד"ר תשי"ז)

ג

... במענה על מכתבו מט"ז אדר בו מעורר ע"ד נוסח הזמנה שקבל מ... אשר הנ"ל מתברך שבנו יהי' ירא שמים וחסיד ולמדן כפי כוונתי ורצוני, וממילא תוקשה לו מהו התוכן לקשר איחול משאלות לב יהודי בכוונת ורצון בו"ד.

הנה ידוע דתפלה היא עבודה שבלב שבבלב וכמארז"ל (תענית ב, א) וצריכה להיות בדבור, ובמילא צריך שיהי' פיו ולבו שוין למען שתועיל התפלה, כן מובן מנוסח תפלתנו, שכל שיפרט אדם תפלתו ה"ז משובח, ולא שישתפק בתפלה כללית, שלכן מתפללים י"ב אמצעיות ולא בקשה כללית, וגם בברכות אלו גופא כמה פרטים מפורטים בכל אחת מהן, ובמילא אחד אשר אינו סומך על עצמו שיוכל לפרט תפלתו כדבעי מאיזה סיבה שתהי' ולפי דעתו נמצא אחד מידידיו הרוחש ומאחל לו כל טוב באמת, ויש לו הבנה במבוקשו יותר מפורטה ועמוקה ה"ה מנסח תפלתו ובקשתו שמתפלל שתמלא בקשתו כפי כוונת ורצון פלוני, ומוצאים עד"ז גם בהלכה בכמה שכותבים בהיתר עיסקא כתקון חז"ל וכותב זה אפי' עם הארץ, ומועיל ע"פ דין התורה, כיון שמוסר דעתו לחז"ל.

(ב) עוד זאת אשר מי יודע יצר לב האדם והתחבולות של היצה"ר שאומן גדול הוא ובא לכאו"א לפי ענינו, וכמארז"ל (שבת קה, ב). ובמילא מחפש כמה דרכים לבלבל את האדם, ובפרט בעת

רצון, כשחושש שתתקבל תפלתו – שיש מקום יותר לחשש שיבלבלו ויערוב איזה פני' בבקשתו ותפלתו, וככל שתגדל הבקשה בהרחקה מענינים גשמיים, וכמו בבקשת הנ"ל: שיהי' ירא שמים – ואינו מסתפק בזה, אלא שיהי' עוד – חסיד – היינו לפנים משורת הדין אפילו של ירא שמים, ואינו מסתפק בזה, אלא מוסיף עוד – למדן – היינו שישתמש בכח התורה להיות יר"ש וחסיד, אשר התורה היא תורת אמת, שחסד אמר אל יברא, מובן שהיצה"ר יחפש כל אשר בידו לבלבל התפלה ואם א"א בדבור, הרי עכ"פ בלב. והוא ע"ד מ"ש הרמב"ם סוף הלכות תמורה: ירדה תורה לסוף דעתו של אדם ומצאת יצרו הרע וכו' ואע"פ שגדר והקדיש אפשר שחזר בו ונחם כו'. והעצה היחידה לזה ימסור תפלתו על דעת איש אחר, שאינו נוגע בדבר ודורש טובתו, שאז הדבור והכוונה יחד יחלכו. וגם לזה כמה דוגמאות בנגלה, ואחת מהן היא, משארז"ל (נדרים כה, א) אמר להם הו יודעים שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעתי ועל דעת המקום.

(ג) כן מקשה, שלכאורה פשוט שתפלה צ"ל דרך כלל, להיות מעושי רצון השי"ת מבלי להזכיר הדבר שרוצה בה, ובמחכת"ר אינו כן, וכנ"ל שמכל נוסחי התפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה יראה שמפרטים התפלות עד כמה שאפשר, ומה שלא פרטו עוד יותר הוא כדי שיהי' נוסח אחד לכל בני ישראל, אבל גם נוסח זה מפורט הוא ביותר, וכנ"ל – עי' רמב"ם הל' תפלה.

האמת אגיד, שספק הי' בידי אם לענות על השאלות או לא, כיון שלדאבוננו הנה בכל הזמנים ובפרט בזמננו זה, נמצאים הרבה שכוונתם – הקושיא (בפרט בדרך שלא הורגלו בה, שכששואלים הם את עצמם מפני מה משתמטים הימנה, הרי התירוץ היותר קל הוא לומר שיש לו קושיות על הדרך), אשר אז אין תועלת כל כך מהתירוץ, כיון ששערי קושיות לא ננעלו, אבל כיון שאיני מכירו הרי אני מעמידו בחזקת כשרות שבדואי אין כוונתו אלא לטובה, היינו להסביר לו דבר שעדיין לא נודמן לו במכתבי בני"א, אף שנמצא כדוגמתו בכ"מ, וכנ"ל.

כמובן, אם יש לו איזה הערות בהנ"ל, אתעניין לקרוא אותם, ואשתדל גם לענות עליהם, כפי יכולתי.

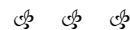
ה ע ר ה: בדיוק הבאתי שתי דוגמאות הנ"ל, כי ענין השבועה – זהו ענין עבודת האדם המתחלת מעת הבר מצוה – שנעשה מושבע ועומד מהר סיני. והכוונה בזה היא – ריבית בהיתר עיסקא, וכמבואר במאמר כ"ק מו"ה אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ד"ה טעמה כי טוב סחרה, דשנת ה'תש"ט.

(ממכ' יא ניסן תשי"ג)

לזכות

כ"ק אדונונו מזורנו ורבינו מלך המשיח

יחי אדונונו מזורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד